

REVISTA MĂȘTEREA

Biblioteca Universității

Cluj

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTAMĂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

CONSILIUL EPARHIAL ORTODOX ROMÂN CLUJ

Nr. 2641—1936.

CONVOCARE

În conformitate cu hotărârea secțiilor unite ale Consiliului nostru eparhial din ședința dela 16 Aprilie a. c. și în temeiul Art. 134 din Statutul pentru organizarea Bisericii ortodoxe române, convocăm și prin aceasta declarăm de convocată

ADUNAREA EPARHIALĂ

în biserica catedrală ortodoxă română din Cluj, pe **Duminica a V-a după Paști, a Samarinencii, adică 10 Mai 1936, la 10 ore dimineața**, când se va începe serviciul divin în catedrală, iar după aceasta va urma deschiderea Adunării. Ședințele vor continua în sala festivă a reședinței episcopoești (Piața Cuza Vodă Nr. 3.)

Cluj, din ședința Consiliului eparhial dela 16 Aprilie 1936.

ss. **Dr. Sebastian Stanca**,
președinte.ss. **Laurențiu Curea**,
secretar.

Art. 8. — Domnii deputați sunt rugați a se înfățișa pe ziua deschiderii Adunării, sau în cazuri grave de împedecare, a-și justifica în scris absența. — Cei prezenți sunt datori a participa la ședințele Adunării, a lua parte la lucrările ei, a primi alegerile și însărcinările date lor, dela cari numai Adunarea îi poate dispensa. — Concediu pe 3 zile poate da președintele, iar pe timp mai îndelungat numai Adunarea. Pe timpul absenței nu se dau diurne. Cererile de concediu se rezolvă îndată.

† EPISCOPUL NICHITA DE ARGES

Prin moartea P. S. Episcop Nichita Duma dispare încă una din figurile venerabile ale ierarhiei ortodoxe române. Eparhia noastră are îndoite motive să deplângă dispariția lui prematură, întâi pentru că aici s'a năcut și a muncit vreme îndelungată, al doilea fiind că a dat dovadă de o arhierie trează, demnă și rodnică.

Născut în Săcalul de pădure din țărani frunțași, el fu trimis, după isprăvirea școlii primare, la liceul grăniceresc din Năsăud, unde-și luă bacalaureatul în 1883, apoi trecu la Academia teologică din Sibiu, atras de înclinații deosebite pentru preoție.

Urmând o veche și frumoasă tradiție ardeleană, tânărul teolog Vasile Duma ocupă mai întâi catedra de învățător la școala ortodoxă din comuna lui, pe care o servește cu devotament și pricepere timp de un deceniu.

Acelaș drum pregătit il străbătuseră înainte și după el

toți bărbații de seamă, clerici și mireni ai Bisericii ardelene, în frunte cu Preafericitul Patriarh Miron, fost învățător în Orăștie și neuitatul nostru Episcop Nicolae care slujise 7 ani școala din Săliște. Genialul Mitropolit Andrei stabilise această măsură înțeleaptă, spre a completa cultura preoților și cu orientări pedagogice, de cari aveau nevoie în calitatea lor de directori prin lege ai școlii primare confesionale. Astfel legătura dintre cele două instituții de educație națională, devenia mai vie și mai armonioasă, iar acțiunile pentru susținerea și ocrotirea lor, găsiu în preoți luptători convinși prin experiență personală. Vasile Duma știu să se impună prin însușirile sale sufletești, dobândind în cursul celor 10 ani de catedră, autoritate în comună și prestigiu în cercurile didactice și sociale. Prestațiunile serioase dela conferințele învățătoarești, dela manifestațiunile

culturale, economice și politice ale regiunii, i-au deschis în 1906 calea la preoția din orașul Reghin. Într'un oraș străin, unde Sașii și puținii Unguri stăpâneau totul, eră de sigur o misiune extrem de grea să faci posibilă și afirmarea Românilor disprețuiți. Cu încredere și stăruință neobosită el le-a biruit una câte una, organizând o parohie solidă, cu biserică și școală puternică, cu așezăminte culturale și economice, cari au consolidat pozițiile Românilor și au trezit față de ei respectul dușmanilor.

Așa se explică faptul, că după 6 ani de muncă deci în 1912 el este înălțat în scaunul de protopop al Reghinului, căruia în curs de 11 ani îi dă o față nouă, grație unei hărnicii de albină. La arhiepiscopia din Sibiu, păr. Vasile Duma treacă printre cei mai buni protopopi, datorită cinstei, hărniciei și ordinii exemplare în cârmuirea tractului său.

Dar el a fost în acelaș timp și Românul de inimă, care n'a lipsit dela nici o acțiune națională, luptând alături de toți frunțașii neamului pentru idealul desrobirii, până în ceasul biruinței din Alba-Iulia încoronării.

Preotul credințelor mari și al jertfelor curate și-a primit din plin răsplata în România întregită. În 1919 și 1922 el a fost cinstit de Românii județului Murăș cu mandatul de senator și în această calitate avu prilejul să ia contact la București cu străluciții făuritori ai unității naționale. Impresia ce le-a lăsat-o prin caracterul său de bronz, prin firea blândă și înfățișarea simpatică de adevărat preot, au fost atât de cuceritoare, încât în 1923, când scaunul Episcopiei Argeșului deveni vacant prin trecerea P. S. Episcop Visarion Puiu la Bălți, Parlamentul fu determinat să aleagă ca urmaș pe protopopul Vasile Duma.

Alegerea, de ce n'am spune-o, fusese atunci o rară și plăcută surpriză pentru Biserica ardeleană. Noul arhieru, care

Iară când s'a făcut ziuă, Iisus stătea pe mal; însă nu știau ucenicii că este Iisus. Deci a zis Iisus către dânșii: „fiilor aveți ceva de mâncare?” Și ei I-au răspuns: nu. Iară el le-a zis: aruncați mreața în partea dreaptă a luntrei și veți afla. Și au aruncat mreața și nu puteau s'o tragă de mulțimea peștilor. Atunci ucenicul acela, pe care-l iubea Iisus a zis Iisus: „Domnul este”.
Ioan, 21, 4—7.

în călugărie adoptă numele celui dintâi apostol al neamului românesc — o probă și aceasta cum își interpretează neașteptata chemare de sus — se desfăcă cu greutate de plaiurile lui ardelene, spre a începe, la vârsta de aproape 60 ani, o activitate vastă și plină de enorme răspunderi.

Cu tact și simț practic deosebit, Prea Sfințitul Nichita călăuzit de nemărginită încredere în Domnul, porni la restaurarea Eparhiei din paragina în care o aruncase cruzimile războiului. Totul eră de făcut aici, unde numai Biserica minunată a lui Neagoe Basarab și Regele Carol I. rămăsese neatinsă de furia germană. Astfel, fără a fi avut fonduri și averi moștenite, Vlădica Nichita zidi palatul Seminarului teologic, mută dela Pitești și construiește, tot lângă Episcopie, școala de cântăreți bisericesti, un monument de artă românească, ca apoi să ridice în aceleași condiții cancelariile Episcopiei și ale consiliului eparhial, înzestrându-le cu un inventar bogat.

Dându-și seama de însemnătatea lăcașurilor de închinare imaginează un plan general de repararea tuturor bisericilor și mănăstirilor, sau de înălțarea altora noi unde trebuințele le cereau. Din această preocupare evlavioasă a izbutit să refacă mănăstirea Turnu, arsă din temelie cu toate chiliile, în anii trecuți, mănăstirea Văleni, unde a zidit un mare atelier de țesătorie, schitul Robaia și schitul Bascovele pe care de asemenea îl înzestră cu atelier de țesut. În Curtea de Argeș, tot prin osârdia lui, strălucesc turlele unei biserici nouă, ce-și așteaptă sfințirea. Iar în orașul de reședință a dat ființă unei fabrici de lumânări și societății preoțești de credit „Înfrățirea”.

Acest spirit de eminentă gospodărie s'a răspândit în toate părțile Eparhiei transformând-o radical. Dar n'a neglijat nici păstorirea sufletelor, căreia a știut să-i dea înjennuri statornice prin colaborarea sa fericită cu consilierii și clerul parohial. Opera fecundă realizată de

P. Sf. Nichita la Argeş are anumite asemănări frapante cu cea înfăptuită de marele ctitor dela Cluj. Îi şi legase o duioasă şi nemărginită prietenie, cum puţine se găesc între oameni. Astăzi ei s'au regăsit în ceruri, spre a primi cununa bucuriei

eterne din partea dreptului judecător.

Prin viaţa lor de fapte creştineşti şi naţionale, ei vor trăi însă şi în amintirea recunoscătoare a neamului de pe pământul vremelniceii noastre.

I. M.

Din activitatea F. O. R. Reghin.

Ori ce timp este potrivit pentru a desvolta o vie propagandă, de apostolat laic, în sânul enoriaşilor noştri, pentru a produce o înviorare sufletească şi a întări conştiinţa de credincioşi ai credinţei noastre strămoşeşti în sfânta noastră Biserică dreptmăritoare. Dar cu atât mai nimerit este timpul postului celui mare şi sfânt şi izbăvitor pentru desfăşurarea acestui apostolat, atât de necesar relexor noastre zile, în care puterea vrăjmaşei a satanei sporită se arată şi legătura dintre om şi Creatorul Dumnezeu slăbită se simte, iar iubirea şi recunoştinţa lumească faţă de Hristos-Izbăvitorul schimbatu-s'a în arginţii de vânzare a lui Iuda cel ticălos prin tradarea lui cea înfricoşătoare.

Zilele rele sunt, spune Apostolul Pavel, iar noi datori suntem să umblăm ca nişte pricepuţi ci nu ca cei neînţelegători, așa ne sfătueşte acest înțelept Apostol.

F. O. R. Reghin a căutat să întrebuinţeze aceste zile pentru apropierea tuturor fiilor Bisericeii noastre, fie tineri sau bătrâni, mici şi mari, bărbaţi şi femei, de altarul sfânt al credinţei în Hristos şi altarul sacru al iubirii de neam.

Propagandiştii noştri au pornit o acţiune religioasă-morală şi străbat seară de seară, fie sărbătoare, fie zi de lucru, toate satele acestui protopopiat, fără nici o excepţiune, înrunindu-i în Biserica satului, unde se serveşte mai întâi rugăciunea chema-

rea Duhului Sfânt, de către protopopul I. Maloş şi preotul satului. După aceste înălţătoare rugăciuni urmează programul bogat religios-moral, compus din cântări sfinte, declamări de poezii cu subiect religios şi conferinţe în care se tratează întreaga îndrumare către o viaţă mai creştinească, prin curăţenie, prin post şi prin rugăciune, prin îndemnul călduros la îndeplinirea îndatoririi faţă de sfinţele Taine ale mărturisirii păcatelor şi a izbăvitoareii împărtăşanii cu Hristos.

Iar la sfârşitul seratelor religioase, pentru adevărarea îndrumărilor date şi pentru înţelegerea cereştilor învăţături ale lui Hristos, se rulează filmul „Viaţa lui Iisus“, care este privit cu lacrimi de bucurie şi cu suspine de compătimire de lumea credincioşilor, cari umplu încăperile bisericilor până la ultimul loc.

Atât acest film, cât şi filmul minunatelor arătări dumnezeieşti dela malurile Dunării Maglavitene, cu locurile sfinte, unde Dumnezeu, Hristos şi Maica Domnului, însoţiţi de sfinţii Apostoli, s'au arătat smeritului cioban, cu suflet creştinesc, Petru-Lupu, fac o impresiune adâncă şi produc efecte neşterse în sufletul fiecărui spectator.

Această acţiune este apoi întărită şi prin mulţimea broşurilor de propagandă religioasă, cu îndrumări morale-creştineşti, şi cu cărţicele de rugăciuni, dăruite gratuit din partea conducătorilor F. O. R.

Astfel au fost organizate serate religioase în parohiile: Topliţa, Stănceni, Lunca-Bradului, Răstoşnea, Bistra, Deda, Petriş, Filea, Aluniş, Porceşti, Vătava, Râpa, Dumbrava, Nădăşa, Ibăneşti-pădure, Deleni, urmând ca să se ţină în zilele până la Paşti în Ibăneşti-sat, Hodac, Lucriu, Jabenita, etc.

Toate parohiile vor fi răscolite deci de acest duh al apropierei de altarul lui Hristos şi al Neamului Românesc, duh propovăduit prin prezenţa activă, neostenită şi jertfelnică

a comitetului F. O. R. Reghin, în frunte cu preşedintele Dr. E. Nicoară, vicepreşedintele Dr. V. Nicolescu, cari sunt însoţiţi şi ajutaţi în apostolatul lor de către vrednicul protopop Ioan Maloş şi de toţi bunii păstori sufleteşti, preoţii satelor, precum şi de harnicii învăţători ai tuturor satelor din protopopiat.

Şi rodirile acestei străduinţe nu vor rămânea nevăzute şi nepreţuite nici de ceruri nici de sufletul credincioşilor români.

CORRESPONDENT

INFORMAȚIUNI

Alegerea de Episcop. Se apropie ziua cea mare a alegerii de Episcop din 29 I. c. Toţi credincioşii Eparhiei aşteaptă cu interes legitim pe urmaşul marelui Ierarh Nicolae Ivan. Fruntaşii clerului şi mirenilor au avut câteva consfătuiri în Cluj, pe urma cărora membrii adunării eparhiale se vor duce la Bucureşti călăuziţi de o perfectă disciplină. Stăpânişi de acelaş gând şi de aceeaş hotărâre, ei vor alege pe Păstorul arătat de Duhul sfânt şi de interesele superioare ale ctitoriei lui Ştefan cel mare. De altfel este caracteristică liniştea şi încrederea ce pluteşte în tot cuprinsul Eparhiei, semn că nici o patimă streină de Biserică şi de idealurile ei n'a putut pătrunde în sufletele noastre. În asemenea condiţii suntem siguri, că Domnul va fi cu noi, hărăzindu-ne bucuria unui Arhiepiscop evlavios, luminat şi luptător.

Funerariile P. S. Episcop Nichita. Duminecă 19 I. c. a avut loc înmormântarea regretatului Episcop Nichita, în faţa unei mari mulţimi de fruntaşi şi popor. Slujba a fost săvârşită în sf. mănăstire a Argeşului

de către P. S. Episcop Andrei Mager al Aradului şi P. S. Arhiepiscop Vasile Pocitan, vicarul Patriarhiei, înconjuraţi de un mare sobor de preoţi. După prohod au rostit cuvântări duioase: P. S. Veniamin în numele Preafericitului Patriarh Miron, d. St. Brădişteanu în numele Ministerului de Culte, d. I. Purcăreanu în numele Senatului, consilierii eparhiali prot. G. Dumitrescu şi M. Mihăileanu, d. M. Ştefănescu-Goangă primarul oraşului. În numele Eparhiei noastre a spus cuvinte simţite pâr. prot. Ioan Maloş dela Reghin. Sincruial a fost apoi ridicat şi dus la mănăstirea Turnu, spre vecinică odihnă, așa cum a dorit defunctul. O nouă slujbă s'a făcut şi aici de către P. S. Episcop Vartolomeu, încheiată cu un panegiric mişcător al acestuia. Lacrimile ce-au curs din ochii ascultătorilor dovedeau, cât de iubit se făcuse prin virtuţile şi opera lui, adormitul Episcop în Domnul. Neuitată să-i fie pomenirea în Biserică şi în sufletul naţiunii.

Î. P. S. Patriarh şi Români secuizaţi. Primind a doua zi de Paşi clerul capitalei, Î. P. Sf. Patriarh Miron, le-a ţinut o cuvântare, în care a vorbit şi despre marca pro-

FOILETON

Vindecarea bolnavului dela lacul Betesda.

Ioan 5, 1-14.

De sărbătoarea Paştilor, Mântuitorul venise la Ierusalim. (E vorba de a doua sărbătoare a Paştilor dela începutul activităţii Lui.) Cu această ocazie vizitează lacul Betesda, situat spre nord de templu, la marginea oraşului. Lacul era vestit pentru minunatele vindecări legate de numele lui. Zic minunate, fiindcă nu apa prin conţinutul ei avea calităţi terapeutice, ci la toate vindecările era evidentă puterea îndurării divine. De aceea evangelistul Ioan (singurul care ne descrie minunea făcută de Mântuitorul aci) precizează, că ingerul Domnului se cobora în apă, tulburându-o, şi primul bolnav intrat după tulburare se vindeca, indiferent boala de care suferea.

Întrucât aceste tulburări nu puteau fi prevăzute, de jur împrejurul lacului erau făcute adăposturi pentru bolnavi. Aceste adăposturi, sau foşoare, mai cu seamă primăvara, erau fixate de bolnavi, unii chiar atât de grav, încât trebuiau să zacă în paturi. Nu lipsiau nici îngrijitorii, fie membri ai

famiilor celor bolnavi, fie streini angajaţi pentru acest scop. Aceştia îndeosebi pândeau fericitul moment al tulburării, pentru ca să ajute bolnavilor a sări cât mai repede în apă.

Mai năpăstuiţi erau cei fără de familie şi totodată lipsiţi de mijloacele materiale, de a plăti ajutorul strein.

În acest loc al suferinţei omeneşti Mântuitorul vine; nu ca un vizitator oare care, indiferent în faţa spectacolului ce i se desfăşoară înaintea ochilor; nici cu inima neagră a fariseilor, cari pâdesc ori unde numai executarea Legii după ridicula lor interpretare; ci ca Dumnezeu omul, care suferă pentru suferinţa altora şi care pune puterea sa supranaturală în serviciul semenilor. Vine la locul unde părintele său ceresc, prin minunatele vindecări, întreţine vie flacăra credinţei în Dumnezeu. Vine, ca printre o minune identică să dea semn, celor ce-i cer semne. Vine, ca şi în Ierusalim prin faptă să se arate oamenilor şi conducătorilor neamului ales, drept lumină a mântuirii.

Privirile îi lunecă dela pat la pat. Pretutindeni suferinţă, dar nu pretutindeni credinţă în Dumnezeu şi în puterea lui mântuitoare, nu pretutindeni căinţă pentru păcate. Se opresc asupra celui mai părăsit dintre suferinzi. Într'un colţ îndepărtat, pe un pat sărăcăcios, un schelet viu, abia

dacă mai dă semne de viaţă. De el se apropie, îl priveşte stăruitor. Câţi n'au privit astfel la el, de atâta amar de vreme de când se chinue? Ceva de neînchipuit în povestea vieţii acestui om. De 38 de ani boala l-a legat de patul suferinţei. În privirea Mântuitorului însă nu este numai compătimire, ci hotărârea de a face o faptă mare. Îl priveşte cu privirea cercetătoare ce străbate până în adâncul sufletului. Îl supune examenului pentru dobândirea mântuirii trupesti şi sufleteşti. Îl află vrednic. Suferinţa, care în cazul dat a fost o pedeapsă bine meritată pentru păcate, a trezit conştiinţa, a realizat căinţa.

Întreabă într'un târziu pe bolnav: voeşti să fi sănătos? La aparenţă o întrebare fără rost. Căci nu este unul din toţi câţi zac acolo, aşteptând tulburarea apei, care să nu dorească vindecarea. Rostită de Mântuitorul, întrebarea are un senz adânc. Ea urmăreşte să comenteze toată atenţiunea celui bolnav asupra Lui. Să-l facă să înţeleagă darul special pe care i-l oferă ceriul. Să cunoască pe stăpânul trupurilor şi sufletelor omeneşti.

Bolnavului îi revine încrederea, o rază de nădejde îi mijeste în suflet. Răspunde mângăiat că a găsit un suflet înţelegător: „Doamne, om nu am care să mă arunce în apă.“

De acum a găsit omul. A găsit mai mult, a

blemă a Românilor secuizați. Iată cum o vede:

„Dar vreau să vă semnalez și alt fapt, care mi-a produs mare îngrijorare, mie ca părinte sufletesc și desigur tuturor. Este faptul că și acum, după atâția ani dela unirea tuturor fraților români, mai sunt în unele părți frați de ai nostri cari își pierd limba românească și credința strămoșească.

„Am fost informat că, în Secuime, mulți Români, cari din cauza vitregiei împrejurărilor, și-au uitat limba românească, s'au dus peste mari depărtări și când au găsit un preot pravoslavnic ortodox, cu lacrimi în ochi i-au spus, cum au putut, în limba maghiară, că și ei sunt Români și creștini ortodocși și simt vie dorință să audă slujbele și cântările noastre creștine ortodoxe.

„Acest lucru m'a hotărât să vă rog să formăm o echipă de preoți și cântăreți buni, sub conducerea unui preot pe care îl voiu desemna eu, să meargă în secuime, să facă o excursiune prin toate satele, să officieze slujbe frumoase, să predice și să împartă cărți cât de multe românești și iconițe, un patrafir sau, vreun potir, să mângăie pe acești frați cari se pierd.

„Știm că veți asculta acest apel al meu, așa cum m'ați ascultat și atunci când s'a produs acea profanare în Sarasău, în Maramurăș, de către uniți.”

Salarizarea Clerului. Se știe, că modificarea făcută de Parlament art. 19—21 din legea bisericească n'au satisfăcut cererile drepte ale preoției, pentru că deși se spune, că ea va fi salarizată de Stat ca și ceilalți funcționari, totuș nu a fixat și normele de salarizare,

lăsând totul la discreția bugetului anual. De aceea au fost convocați pe ziua de 22 I. c. la București toți președinții asociațiilor preoțești județene și eparhiale, spre a examina consecințele ce trebuie trase. Anume e vorba de demisia colectivă a preoților din corporațiile bisericești și din partidele politice cărora aparțin, până când nu se va da satisfacție deplină prin rectificarea bugetului. Sperăm că factorii vizați vor înțelege gravitatea situației, punând capăt nedreptăților mari de cari suferă numai preoțimea.

O delegație patriarhală în țară. Zilele trecute a sosit la București o delegație a Patriarhiei ecumenice dela Constantinopol, compusă din Mitropolitii Ghermanos al Sardelor și Dorotheos al Ermopolisului. Scopul călătoriei lor este să examineze în înțelegere cu delegații Patriarhiei noastre, câteva chestiuni importante, printre cari situația capelelor ortodoxe din Viena și alte orașe din Apus, apoi problema episcopiei ortodoxe din Ungaria, unde guvernul vrea să introducă ca limbă liturgică pe cea maghiară, ca astfel să accelereze desnaționalizarea Românilor. Sperăm, că cele două delegații vor ajunge la soluțiuni multumitoare.

Sfințirea bisericii din parohia filie Dângăul-mic. S'a făcut în ziua de 16 Februarie a. c. prin P. C. Sa A. Munteau protopop fractual, asistat de preoții Nicolae Cosma-Mănăstireni, Petru Pop-Păniceni și Vasile Loga adm. paroh. Au participat la sfințire credincioșii din loc și jur. La sfârșitul sf. Liturghii s'a slujit un parastas întru pomenirea fericitului Episcop Nicolae, iar P. C. prot. A. Munteau a ținut o înălțătoare cuvântare ocazională. Preotul Vasile Loga adm. parohiei a arătat sârgu-

ința credincioșilor acelei parohii la ridicarea primei lor biserici, cetind numele donatorilor printre cari menționăm: Ven. Cons. Eparhial Cluj 7000 Lei. Ministerul Cultelor prin Dl Prefect Dr. Eugen Dunca 10000 Lei. Primăria Dângăul-mic 4425 Lei. Bis. dis Mănăsturul-rom. obiecte în valoare de 2000 Lei. Bis. din Lăpușești, vestminte în valoare de 1500 Lei. Bis. din Rusești (Mărișel) obiecte și cărți în valoare de 1500 Lei. Bis. din Agârbiciu, obiecte în valoare de 1500 Lei. Bis. din Straja, obiecte în valoare de 500 Lei. Bis. din Lona-de-sus, obiecte în valoare de 100 Lei. Bis. din Dângăul-mic, obiecte în valoare de 1500 lei. Ioan Zăhan inspector Cluj 1550 Lei. Dr. Fedorca subprefect Cluj 500 Lei. Cadîș Ion a Lonenii și Vasile Petrișor un potir și una evanghelie în valoare de 1700 Lei. Ignat Coldea Mănăstireni un Apostol în valoare de 600 Lei. Stan Ion brigadier Dângăul-mare una cruce mare în valoare de 1000 Lei. Bălc Iosif I. Toader terenul pe care s'a zidit biserica în valoare de 3000 Lei. Bălc Ion al Mariei 1000 Lei. Pr. Vasile Loga și soția un chivot, două cruci mici în valoare de 880 Lei.

Maglavitul credinței De sfințele sărbători ale învierii Domnului au relnceput pelerinagiile mari la Maglavit, intrerupte din cauza iernii. Mii de creștini de toate confesiunile, bolnavi români și de alte legi s'au îndreptat spre locul sfințit, prin arătările și minunile întâmplare acolo. Dumnezeu și-a arătat puterea sa prin tămăduiri noi, întorcând la pocăință atâtea suflete sbuciumate. În ziua sf. Gheorghe s'a sfințit fântâna zidită în fața casei lui Petrache Lupu; mulțime de oameni din toate colțurile țării au ținut să ia parte la această slujbă religioasă înălțătoare.

Sate și dascăli. Sub acest titlu a ieșit de sub tipar, în editura revistei „Școala noastră” din Zălau, o carte nouă, datorită dlui Gheorghe Tulbure, inspector general al învățământului. Autorul, atât de bine cu-

noscuit în Ardeal, print'o lungă și meritoasă activitate publicistică, oferă cititorilor un volum de proză aleasă, plină de gânduri și preocupări înalte. O serie de probleme ale școlii și culturii românești sunt tratate cu o limpezime de gândire și competență, ce impresionează. Pe nesimțite cititorul este furat dela întâiele pagini de expunerea vioaie și colorată a dlui Tulbure, care știe să prindă cele mai ingrate subiecte într'o minunată formă literară. Iată, de ce este apreciat în sfera largi și înțelegătoare. Dascălimea găsește și în această operă a îndrumătorului ei admirabile directive, cari o ridică pe deasupra decepțiilor cotidiene, întărindu-i credințele în triumful binelui. Alături de acești apostoli anonimi, ori cine ia în mână cartea dlui Tulbure, va găsi în ea reconfortante îndemnuri de idealism și încredere în destinele neamului nostru. — O recomandăm cu toată plăcerea cititorilor nostri. Prețul 45 Lei. De vânzare în toate librăriile.

Corul orbilor. De sf. Paști au cântat admirabil în bisericile ortodoxe din Cluj mai multe coruri. Totuș asupra unuia aș voi să atrag atenția, în chip deosebit. E corul elevilor dela Institutul de orbi al harnicului și priceputului director, dl profesor Halarevici. Instruit de diaconul catedralei A. Scurtu, și dirijat în biserică tot de un orb, corul acesta, prin preciziunea frumoaselor cântări liturgice executate, a produs în sufletele credincioșilor „emoții sfinte”, cum se exprima atât de potrivit pâr. protopop N. Vasiu în cuvintele de mulțumire adresate celor lipsiți de lumina ochiului fizic, dar plini de lumina celui spiritual. Corul orbilor din Cluj trebuie nu numai remarcat, nici numai încurajat cu vorbe, ci mai ales ajutat efectiv cu faptă materială, așa cum cere iubirea creștină. Mai ales că un apel în privința aceasta s'a și făcut către societatea clujană. ob.

găsit pe însuși Dumnezeu. Drept răspuns Hristos îi poruncește să se scoale, să-și ia patul și să se ducă la casa lui. Minunea vindecării, repetată la răstimpuri rari în apa lacului, se realizează aci prin puterea cuvântului. Acolo activează Dumnezeu Tatăl; aci Dumnezeu Fiul. Și totuși mintea omenească stăruie pe drumul necredinței.

Câți n'au văzut minunile lacului Betesda, fără a înțelege apropierea lui Dumnezeu, fără a se apropia cu sufletul și viața de El; la fel nici fariseii văzându-l pe cel ce se ridică din patul suferinței, luându-l în spate și îndreptându-se spre casă, nu se gândesc la minunea petrecută, nici la autorul ei, ci la nemernicia unei practici formaliste. Ei nu-l întrebă: „unde este cel ce te-a vindecat, să ne ducem și să ne închinăm Lui, ca unui Dumnezeu?”, ci: „cum îndrăznești să lucrezi Sâmbăta?” Pentru ei cel ce i-a poruncit să facă acest lucru, este un călcător de lege. Ei văd minunea, sufletul însă le este închis și n'o poate cuprinde. Stăpânul acestei lumi nu vrea să cedeze cu nimic din terenul cucerit. Pentru Hristos, alături nu poate fi loc.

Pe Dumnezeu l-a cunoscut totuși bolnavul. Dar nu-l mai vede să se prostearnă la picioarele lui. Îi va mulțumi totuși neîntârziat. Au nu tronează în templu? Grăbit își lasă patul în casa pe

care a părăsit-o de atâta vreme, și urcă dealul Sionului. Ajuns în casa lui Dumnezeu ingenunchiază rugându-se. Concentrat în revărsarea belșugului de mulțumită față de cer, nu simte apropierea streinului care l-a întrebat dacă dorește să se vindece. Glasul lui îl face să tresară, îl recunoaște. De acum poate să-l arate și fariseilor pe cel ce a făcut minunea cu el, ca și el să-l stimeze.

„Iată te-ai făcut sănătos” îi spune blândul Mântuitor. „Nu mai păcătuie, ca să nu ți se întâmple și mai rău.” Este acesta un avertisment dat celui vindecat. El merită toată atențiunea noastră.

38 de ani de suferință sunt prețul păcatelor săvârșite de nefericitul dela Betesda. Se poate cere o ispășire și mai grea pentru păcatele omenești? Da. Dumnezeu-Fiul îi pune în vedere această posibilitate. Și care este acca suferință atât de grozavă, inevitabilă? Poate cumva moartea? Nu. Moartea vine și la bun și la rău. Moartea este numai un popas al vieții ce se continuă dincolo. Moartea nu poate fi un rău, când ei nimeni nu se poate substrahe, nici chiar cei buni și demni de fericire. Pedepsa supremă care urmează cu necesitate păcatului, este moartea sufletească, moartea vecinică în iad. A pierde pe Dumnezeu și bunurile lui pentru vecinicie, este cel mai mare și mai temut rău.

A-l pierde pe Dumnezeu înseamnă a trăi fără

nădejde. 38 de ani a bolit slăbănogul, dar a avut nădejdea vindecării; și chiar dacă ar fi murit cu trupul, i-ar fi rămas nădejdea că sufletul va ajunge în lăcașul celor drepti.

A pierde pe Dumnezeu este suferință fără lumină. Lumina este proprietatea cerului. Suferința cu întunerecul se înfrățesc în iad.

A pierde pe Dumnezeu înseamnă a ură fără încetare. Ură împotriva lui Dumnezeu, ură împotriva lucrurilor mânilor lui, ură împotriva ta însuși. O neclintită ură în spațiu și timp.

A pierde pe Dumnezeu înseamnă a suferi fără mângăiere, a suferi fără nădejde, a suferi fără sfârșit, a suferi în vecinicie.

Cât de mult se potrivește acest avertisment propriei noastre vieți. Am păcătuie, Dumnezeu-Fiul ne-a mântuit prin moartea sa pe cruce. Putea vom păcătuie neîntrerupt fără teama de pedeapsă? Nu. Pedeapsa ne pândește ca o poruncită satisfacție a dreptății divine. O pedeapsă mai grea decât toate suferințele pământești, o pedeapsă grea și vecinică.

Fericit cel ce înțelege să-și câștige și să păstreze sănătatea sufletească, asemănându-se bolnavului de Betesda miluit de Mântuitorul.

Prof. Dr. L. G. MUNTEANU

BIBLIOGRAFIE

Dr. Valerian Șesan: Modificarea legii și statutului pentru organizarea Bisericii ortodoxe române. Cernăuți, 1916. Extras din Candela Nr. 1—12 pe 1935. 87 pagini.

Învățatul profesor de drept bisericesc dela Facultatea teologică din Cernăuți ne dă un studiu important, prilejuit de acțiunea oficială a Patriarhiei pentru schimbarea legii bisericești din 1925.

Declarându-se de acord cu modificările cuprinse în anteproiectul consiliului central, caută să le dea o motivare canonică și chiar să propună lărgirea sau mai precis adâncirea lor. Astfel principiul ierarhic este accentuat într-o formă integrală, afirmându-se că toate consiliile și adunările trebuie să aibă numai un caracter *consultativ*, Chiriarhul fiind conducătorul absolut al Bisericii și răspunzător de soarta ei. Nici o hotărâre a organelor bisericești să n'aibă valoare decât numai cu aprobarea expresă a Chiriarhului.

Participarea mirenilor în spiritul legii actuale este anticanonică, fiind că se suprapun drepturilor episcopale prin proporția lor de două treimi. În loc de a fi subordonați ei dispun. Majoritatea mirenilor înseamnă o laicizare a Bisericii. Trebuie deci inversat raportul: o treime mireni și două treimi clerici.

Alegerea Episcopilor trebuie schimbată și ea: Clerul și câțiva fruntași mireni propun 3 candidați, iar Sf. Sinod numește unul din ei. În corporațiile bisericești se cuvine să fie aleși atât reprezentanții mănăstirilor, cât și ai școlilor teologice.

În ce privește Mitropolia Ardealului, autorul propune să se mențină proporția de azi a mirenilor, și alegerea preotului de către credincioși — aceasta din cauza tradiției stabilite aici.

Acestea sunt modificările principale, susținute de păr. prof. V. Șesan. Ele sunt în contradicție vădită cu punctul nostru de vedere. m.

I. Petreună: Judecata particulară. Oradea 1935, pag. 23. Lei 8.

Literatura noastră teologică sprostă mereu, chiar cu lucrări din domeniul dogmaticii, cari, oricum, sunt mai pretențioase și greu de scris.

Din seria acestora face parte și broșura cu titlul de mai sus, datorită prof. de teol. dogm. dela Acad. teol. ortodoxă din Oradea.

Cu temeuri luate din izvoarele revelațiunii și rațiunea omenească sănătoasă, autorul analizează, succint și luminos, judecata, căreia-i supus sufletul îndată după despărțirea lui de corp, și unde primește răsplata cuvenită, bună sau rea, potrivit felului de viață pe pământ. Dar nu răsplata completă și nici definitivă, căci numai sufletul e judecat, nu și trupul. Judecata aceasta se numește particulară, spre deosebire de cea generală, dela sfârșitul lumii, când va fi judecat omul întreg, și care va fi completă și definitivă. Autorul, în

baza indicațiilor oferite de izvoarele sfinte, schițează apoi și procedura judecării particulare (vămile văzduhului).

Lucrarea de față, tratând o chestiune importantă, și scrisă în stil concentrat și totuși limpede, se înseriază *foarte bine*, alături de celelalte lucrări din domeniul eshatologiei, unele mari, pe care le avem în românește, d. p. trad. din rusește: *Arhangelov: Misteriile vieții viitoare*, *Mitrofan de Koneveț: Viața repaosărilor noastre*, sau *M. Bejenariu: Problema vieții viitoare*, *I. Tomescu: Eschatologia păgână și creștină.* ob.

Bibliotheca Bibliologica. Di conferențiar universitar Dr. Ioachim Crăciun, a întemeiat o bibliotecă bibliologică, în care vor apare diverse lucrări de bibliologie românească (bibliografie, biblioteconomie, bibliotecografie, etc.). Până în prezent au apărut 3 numere. Prima broșură, e cursul de deschidere al d. I. Crăciun: *O știință nouă, bibliologia în învățământul universitar din România.* În această lecție inaugurală, se expune programul cercetărilor bibliologice dela Universitatea din Cluj. În cadrele cursului, se va studia bibliologie propriu zisă (istoria cărții) și în special istoria cărții românești. Se va aduna material și pentru o sistematică bibliografie a erudiției românești. Materialul îl adună în colaborare cu studenții, ale căror lucrări mai reușite, vor apare în această bibliotecă. Aceeași importanță se va acorda și bibliotecografiei (descrierea bibliotecilor) românești precum și biblioteconomiei (felului de organizare a bibliotecii).

Numărul al 2-lea a bibliotecii bibliologice, e deja o lucrare prezentată de un student — un repertoriu bibliografic asupra Revoluției din 1848 în Principate, alcătuit de Dl. C. Gölner.

Numărul 3, e lucrare voluminoasă (320 pag.) a D-lui I. Crăciun „Activitatea științifică la Universitatea Regele Ferdinand I din Cluj, în primul deceniu 1920—1930”. În studiul introductiv (care a apărut și în „Revue de Transylvanie”) d. Crăciun, arată cât de neîntemeiată e propaganda revizionistă ungurească despre Universitatea din Cluj. Prin organele de publicitate revizionistă se răspândește acuza că la Universitatea din Cluj e un corp profesoral de „dascăli și preoți dela țară”. Cel mai puternic argument contra acestui atac tendențios e următoarea statistică. Dintre profesorii universitari din primul deceniu de activitate românească, sunt 7 membrii activi și 10 membrii corespondenți ai Academiei, pe când dintre profesorii dela Universitatea ungurească, abia 2 erau membri activi ai Academiei. În primul deceniu, Universitatea ungurească a produs 1088 de lucrări, pe când cea românească a produs 3229. În limbi străine, Universitatea ungurească a produs în primul deceniu 287 de publicații, pe când cea românească 1837. În primul deceniu Universita-

tea românească a produs mai multe lucrări în limbi străine, decât a produs Universitatea ungurească în 45 de ani (1837, față de 1425). Urmează apoi bibliografia amănunțită a tuturor profesorilor, conferențiarilor și asistenților.

I. E. N.

Revue de Transylvanie. Numărul 3 apărut de curând al excelentei reviste clujene editată de „Astra” — sub conducerea prof. S. Dragomir și D. D. Roșca — aduce un material bogat pe 163 pagini din condeiul dd. Gh. Sofronie, C. Petranu, I. Crăciun, St. Manciulea, V. Petrinca, I. Rusu, I. Lupaș, I. Moga, Gh. Vinulescu etc. Di Lupaș scrie două articole duiioase despre regretații Episcopi R. Ciorogariu și Nicolae Ivan. Revista aceasta este una din mândriile științei românești în străinătate. Ea merită sprijinul tuturor intelectualilor nostri, cari înțeleg ce înseamnă lupta contra revizionismului.

Secția culturală misionară a eparhiei Râmnic Nou-Severin a inițiat o bibliotecă a părinților bisericești condusă de pr. Ion Mihălcescu și Pr. Păslariu, bine pregătit în această materie.

Lucrările acestea au o importanță deosebită pentru preoțimea noastră și este de dorit ca preoții să le cumpere și să le utilizeze în activitatea lor. Le recomandăm cu toată insistența și preoților noștri.

Până acum au apărut trei numere Nr. 1 „Scrieri alese din operele Sf. Ciprian”, prețul 35 Lei; Nr. 2 „Scrierile părinților apostolici”, prețul 90 Lei și Nr. 3 „Valoarea scrierilor patristice”, prețul 20 Lei. Se pot comanda dela librăria noastră eparhială.

On. Preoți! Recomandați credincii șilor „PÂINEA VIETII” carte de rugăciuni pentru toți creștinii, tipărită cu binecuvântarea și aprobarea P. Sf. Sale Episcopul Nicolae al Clujului, fiind cea mai ieftină și bogată carte de rugăciuni. Prețul 30 Lei, legată. La comandă de 10 bucăți acordăm rabat. Se găsește la *Librăria Eparhiei ort. rom. din Cluj (Piața Cuza Vodă Nr. 6.)*

Consiliul Eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 2549—1936.

CIRCULARĂ

către toate oficiile în subordine.

Sfântul Sinod în ședința dela 16 Martie, comunicată sub Nr. 313/1936 a adus următoarea hotărâre:

„Sfântul Sinod prin hotărârea sa din 4 Octombrie 1935 nu este împotriva nimănui care ar dori să lucreze în mod sincer și desinteresat pentru Biserică, ci din contră apreciază și încurajează chiar pe toți cei ce își pun truda în slujba Bisericii.

Sfântul Sinod însă, face deosebire între o faptă bună și edificatoare a credincioșilor ei și între serviciile care ar putea da de bănuț, că prin ele se urmăresc alte scopuri mai ales de natură politică. Întrucât organizația „Totul pentru țară” ar putea da garanții că acțiunea ei se încadrează perfect între acțiunile folositoare exclusiv Bisericii și sunt streine de orice alt scop, Sf. Sinod încuviințează că acolo unde Chiriarhul locului ar putea coordona acțiunea acestei organizații cu activi-

tatea sa pentru ridicarea de biserici fără nici o umbră de bănuială, ofertele numitei organizații pot fi socotite ca binevenite”.

Cluj, la 15 Aprilie 1936.

Consiliul eparhial.

Nr. 2663—1936.

Comunicat.

La cererea preoților văduvi din țara întreagă și la intervenția adunărilor eparhiale în cauza recăsătoririi preoților văduvi, Sf. Sinod luând în desbatere aceasta problemă a decis ca ea să fie transpusă la proximal sinod ecumenic, întrucât nu cade în competența unui sinod local.

Cluj, la 20 Aprilie 1936.

Consiliul eparhial.

Oficiul parohial ort. român Lăturenii.

Nr. 30/1936.

(6) 1—1

Publicație de licitație.

Consiliul parohial ortodox român din Lăturenii (comuna Sălciua-de-sus) jud. Turda, dă în întreprindere pe cale de licitație publică, *edificarea din lemn de stejar, a noiei biserici*, conform planului și devizului supus aprobării Ven. Consiliu Eparhial.

Licităția publică se va ține în ziua de 3 Maiu 1936, oarele 3 p. m., în localul Școlii primare din Lăturenii.

Parohia va da întreg materialul necesar edificării, transportat pe terenul de edificare.

Se invită cei interesați ca până la data de mai sus, să-și înainteze ofertele în scris și închise către Oficiul parohial din Lăturenii.

Concurenții vor depune un vadiu în numerar, hârtii de valoare sau imobil liber de sarcini de cel puțin 10% din prețul total al devizului.

Consiliul parohial își rezervă dreptul de a incredința lucrarea, fără considerare la prețuri și condiții, aceluși dintre ofertanți care va prezenta mai multă garanță și soliditate.

Epitropia nu suportă nici un fel de cheltueli pentru deplasare.

Sălciua-de-sus—Lăturenii, la 14 Aprilie 1936.

Corneliu Gog, Simion Codrea,
adm. paroh. epitrop.

Văzut: Nr. 197/1936.

Protopop Vasile Șpan.

Nr. 104—1936.

(5) 3—3

CONCURS

Se publică concurs, cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Re-naștere”, pentru postul de paroh în parohia de cl. III. *Buninginea* din protopopiatul Abrud.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salariul dela stat, cu rezerva aprobării din partea statului.

2. Locuință în natură.

3. Venitele stolare obișnuite.

Cei ce doresc să ocupe acest post vor înainta subsemnatului oficiu, cererile de concurs însoțite de documentele necesare, iar cu învoirea noastră prealabilă, se vor putea prezenta în parohie, spre a face cunoștință cu poporul.

Concurenții vor prezenta act de învoire dela Ven. Consiliu eparhial, fără de care nu vor fi luați în lista de candidare.

Abrud, la 23 Martie 1936.

Oficiul protopopesesc în înțelegere cu Consiliul parohial din Buninginea.
Petru Popovici, protopop.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.

Nr. 196—1936 Mitr.

CIRCULARĂ

către Prea Cucernicii Protopopi, Cucernicii Preoți din Eparhia de Dumnezeu păzită
a Vadului, Feleacului și Clujului.

După o păstorire plină de vrednicii și bogată în roade folositoare sfintei noastre Biserici, Prea Sfinția Sa fericitul întru Domnul *Episcop Nicolae* al Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului, a fost însoțit la lăcașul odihnei de veci în ziua de 6 Februarie a. c.

Eparhia pe care a păstorit-o cu râvnă și înțelepciune ca un bun părinte duhovnicesc, precum și întreaga noastră Biserică, î-i vor păstra o neștearsă amintire.

Rugăm pe Prea Cucernicii Protopopi și pe Cucernicii Preoți ai de Dumnezeu păzitei Eparhii a Vadului, Feleacului și Clujului ca, până la întregirea scaunului văduvit prin moartea Prea Sfințitului *Episcop Nicolae*, să urmeze a rosti la toate sfintele Liturghii ectenia morților: „*Pentru odihna sufletului adormitului robului lui Dumnezeu Episcopul nostru Nicolae...*“ etc.

Înalt Prea Sfințitul și Prea Fericitul Patriarh Miron, ca președinte al Congresului Național Bisericesc, a convocat în conformitate cu Legea și Statutul de organizare a Bisericii Autocefale Ortodoxe Române, pe ziua de Miercuri 29 Aprilie 1936 *Colegiul electoral* pentru alegerea de *Episcop* la scaunul văduvit al Sfintei și de Dumnezeu păzitei Episcopii a Vadului, Feleacului și Clujului.

Aducând aceasta la cunoștința Prea Cucernicilor Protopopi și Cucernicilor Preoți ai Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului, dispunem:

Ca în ziua de Miercuri 29 Aprilie a. c. să săvârșească Sfânta Liturghie în toate bisericile parohiale ale acelei de Dumnezeu păzite Eparhii, iar după Sfânta Liturghie să facă slujba *Chemării Duhului Sfânt*, al cărui ajutor să-l ceară ca lucrarea *Colegiului Electoral* care se va întruni la 29 Aprilie a. c. în București, să fie spre binele sfintei noastre Biserici și spre preamărirea lui Dumnezeu.

Dat în reședința Noastră Arhiepiscopescă-Mitropolitană din Sibiu,
la 24 Aprilie 1936.

† Nicolae,
Arhiepiscop și Mitropolit.

